

K. TOMPA, *Vjekoslavu Karasu*. Zagreb, Moderna galerija

na odmoru, 1928). U grafici pokazuje socijalnokritičke tendencije (mapa *Iz naših dana*, 1935). — Samostalno izlagao u Slavonskome Brodu, skupno u Zagrebu. Bavio se kiparstvom, publicistikom i poezijom. Retrospektivna izložba priređena mu je u Slavonskome Brodu 1983.

LIT.: V. Maleković, *Kubizam i hrvatsko slikarstvo* (katalog), Zagreb 1981. — O. Švajcer, *Julije Tomić* (katalog), Slavonski Brod 1983. — *Isti*, *Julije Tomić, život i djelo*, Revija, 1983, 5. O. Šr.

TOMIĆ, Radoslav, povjesničar umjetnosti (Split, 1. III. 1957). Diplomirao na Filozofskome fakultetu u Zagrebu (1982). Stručno se usavršavao u Münchenu, Beču i Firenzi. Radio u Muzeju grada Splita (1982–86), a nakon toga u Državnoj upravi za zaštitu kulturne i prirodne baštine u Splitu. Bavi se slikarstvom u Dalmaciji, posebice barokom.

BIBL.: *Dvije poljičke zastave*, Prilozi—Dalmacija, 1985; *Dodatak za Vlaha Bukovca*, ibid., 1986–1987; *Slika Agostina Ridolfija u trogirskoj katedrali*, ibid., 1988; *Slika Antonija Carneja u Šibeniku*, Radovi IPU, 1988–89, 12–13; *La »Madonna con il Bambino e San Giovanni Battista« di Hans Rottenhammer a Trogir (Traud)*, Arte veneta (Venecija), 1989–1990; *Slike talijanskih slikara 17. i 18. stoljeća u Dalmaciji i Istri*, Prilozi—Dalmacija, 1990; *Značajno djelo Mateja Ponzoni Pončuna u Istri*, Radovi IPU, 1990, 14; *Tri nove slike Tripa Kokolje*, Peristil, 1991, 34; *Novi podaci o Federiku Benkoviću*, Kolo, 1992, 4; *Barokni oltari i skulpture u Dalmaciji*, Zagreb 1995. R.

TOMISLAVGRAD (Duvno, Županj-Potok, Županjac), grad u Z Bosni na mjestu staroga rim. *Delminiuma*. Otkopani temelji foruma (37, 40 × 41, 80) ostaci su najstarije javne građevine rim. arhitekture u BiH. Kultne građevine Delminiuma bile su na brežuljku; na njihovu je mjestu poč. VI. st. podignuta kršć. bazilika (kapitel s prikazom orlova). — U ranome sr. vijeku T. je župa hrv. države; oko 1320. uspostavljena je biskupija. U doba Stjepana Kotromanića pripadao je Bosni. God. 1444. spominje se grad Rog, što ga u drugoj pol. XV. st. osvajaju Turci. U XVII. st. na mjestu Tomislavgrada bio je gradić zvan *Županj-Potok*. God. 1723. Turci podižu kamenu tvrđavu (Nova tvrđava). — Iz novijega su doba franjevački samostan i crkva.

LIT.: V. Klaić, *Duvanjsko polje*, HK, 1907. — M. Barada, *Topografija Porfirogenetove Paganije*, SHP, 1928. — H. Kreševljaković, *Stari bosanski gradovi*, Naše starine (Sarajevo), 1953. R.

TOMLJANOVIĆ, Ivan, slikar i restaurator (Senj, 29. X. 1927). Studirao je na Akademiji i Akademiji primijenjenih umjetnosti u Zagrebu (E. Tomašević, K. Angeli Radovani), diplomirao 1954. God. 1959–60. boravio je na stručnom usavršavanju u Engleskoj. Od 1955. restaurator u Restauratorskom zavodu JAZU u Zagrebu, od 1957. u Institutu JAZU u Zadru, gdje osniva i vodi Restauratorski atelje, od 1981. u zadarskom Zavodu za zaštitu spomenika kulture; od 1984. slobodni umjetnik. Sudjelovao je u osnivanju Likovnog odjela Pedagoške akademije u Zadru, na kojoj je predavao metodologiju lik. obrazovanja. Slika u ulju i temperi portrete (*Mario Dešpalj*, 1958), skupne portrete (*Marijan i Marija Šokčević*, 1970; *Obitelj Skroče*, 1976) i mrtve prirode (*Tihobit s breskvama*, 1985; *Dvije škarpine*, 1989); blizak poetskom realizmu i renesansnim majstorima. Izveo je freske u crkvama (Ivanovo Selo, Senj i dr.) a u suradnji sa suprugom A. Tomljanović Šokčević tapiserije velikoga formata (*Rapsodija Ilirijana*, 1985; *U počast Rembrandtu*, 1986; *U počast Šekspiru*, 1989). Bavio se i kiparstvom, umjetničkom obradom metala te kreiranjem unikatnih tekstilnih predmeta. — Samostalno je izlagao u Zadru (1958, 1971, 1982, 1989), Zagrebu (1958, 1989), Rijeci (1962), Münchenu (1984) i dr.

LIT.: A. Travirka, *Likovno stvaralaštvo u Zadru 1945–1982* (katalog), Zadar 1982. — *Isti*, Ivan Tomljanović (katalog), Zadar 1989. — M. Pejaković, Ivan Tomljanović (katalog), Zagreb 1989. R.

TOMLJANOVIĆ ŠOKČEVIĆ, Anita, tapiseristica (Komletinci kraj Vinkovaca, 3. VII. 1926). Završila je Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu i Pedagošku akademiju u Zadru. God. 1958–63. predavala je likovni odgoj na školama u Zadru, od 1963. bavi se isključivo tapiserijom i oblikovanjem tekstila. Stvara tkanja i tapiserije suvremenoga likovnoga izraza u prirodnim materijalima, klasičnom tehnikom tkanja. U tapiseriji izvodi stilizirane i apstraktne oblike (*Splet koralja*, 1971; *Sinteza oblika*, 1974), figurativne kompozicije i portrete (*Autoportreti*, 1982); kompoziciju rješava linearno i tonski ističući bogatstvo nijansi prirodne vune. Radi liturgijsko ruho u svilenom tkanju (*Crveni komplet*, 1965) i lanena tkanja sa zlatnim i svilenim nitima (*Zlato i srebro Zadra*, 1959). Njezina djela odlikuje spoj izvornog i modernog, strogi sklad i jednostavnost.

BIBL.: *Umjetnost i obnova tapiserije*, Zadarska revija, 1977, 2.

LIT.: A. Travirka, Anita Tomljanović (katalog), Zadar 1975. — *Isti*, Anita Tomljanović-Šokčević (katalog), Zadar 1983. R.

TOMLJENOVIĆ, Ivana → MELLER-TOMLJENOVIĆ, IVANA

TOMLJENOVIĆ, Kornelije, slikar (Zvečevo, 18. V. 1900 — Osijek, 17. III. 1930). Prve poduke primio u priv. slikarskoj školi S. Tomerlina u Osijeku 1919–21. Iste godine odlazi u Beč, potom u München gdje najprije uči u crtačkoj školi F. Widmanna (1922–24). Diplomirao je na Akademiji 1928 (H. Gröber, F. von Stuck). Slikao je krajolike, portrete i mrtve prirode, te kopirao djela starih majstora. Za vrijeme boravka u Parizu (1926. i 1927) radi u duhu kubizma (A. Lhote), a pokazuje i sklonost prema ekspresionizmu (*Ulica u Tetuanu*, 1929). Na mnogim njegovim slikama prevladava tamni galerijski ton, a tek je na ponekim prisutan blještav kolorit (*Motiv iz Španjolske*, 1929). Izradio ciklus linoreza *Bohemia* (1924) i niz bakropisa s osječkim motivima. Memorijalne izložbe priređene su mu u Osijeku 1970. i Gospiću 1988.

LIT.: O. Švajcer, Kornelije Tomljenović (katalog), Osijek 1970. — V. Maleković, *Ekspresionizam i hrvatsko slikarstvo* (katalog), Zagreb 1980. — *Isti*, kubizam i hrvatsko slikarstvo (katalog), Zagreb 1981. — Galerija likovnih umjetnosti Osijek. Osijek 1987. — V. Kusik, Kornelije Tomljenović (katalog), Gospić 1988. O. Šr.

TOMMASEO, Radovan, slikar (Split, 17. IV. 1895 — 7. VIII. 1924). Studirao na Kunstgewerbeschule u Beču. Djelovao u Splitu kao kazališni scenograf i kostimograf te suradnik Etnografskoga muzeja; predavao na Obrtnoj školi. Slikao ulja i akvarele (*Autoportret*, 1917–19; *Kaštel Kambelovac*, 1921), radio grafike, karikature, plakate, ilustracije za knjige i časopise te predmete primijenjene umjetnosti. Njegovo slikarstvo, obilježeno naglašenom dekorativnošću crteža, pod jakim je utjecajem bečke secesije i donekle ekspresionizma E. Schielea. — Samostalno je izlagao u Splitu 1923 (s P. Bibićem); retrospektivna izložba priređena mu je 1982. u Splitu.

LIT.: D. Diana i V. Rismondo, *Izložba Radovana Tommasea* (katalog), Split 1982. D. Kt.

TOMO MARTINOV → MARTINIĆ, TOMO

TOMPA, Kamilo, slikar i scenograf (Sombor, 28. V. 1903 — Zagreb, 23. II. 1989). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1926, završio specijalni

odjel za slikarstvo 1928 (Lj. Babić, V. Becić). Studirao povijest umjetnosti i glazbe u Parizu (H. Foçillon, Ch. Diehl). Povremeno radio kao učitelj crtanja u priv. internatu u St. Mauru na Marni kraj Pariza. U to vrijeme nastaju prvi eksperimenti s dječjim crtežima, a izlagao je i zbirku crteža francuske djece. Prvi put izlaže na II. izložbi »Zemlje« u Parizu 1931. God. 1939. u Zagrebu predaje na Obrtnoj školi, a 1949–74. profesor je na Arhitektonskome fakultetu. Vodio je odjel za scenografiju na Akademiji kazališne umjetnosti u Zagrebu.

Njegovo se slikarstvo potvrđuje već u »zemljaškom« razdoblju. U crtežima iz toga doba zaokupljen je protuklerikalnim temama (*Majka Božja od zdravlja*, 1932; *U crkvi*, 1939) i zapisima iz gradskog ambijenta (*Na ulici*, 1931; *U slastičarnici*, 1933; *Žena s djetetom u naručju*, 1945). U tim crtežima u središte pozornosti stavlja građansko društvo, komentirajući ga diskretnom satirom (*Politikanti*, 1934). Njegovo slikarstvo nije tematski određeno već ga potiče događaj i njime pobuđene emocije, stilski na rubu figuracije i apstrakcije. Poslije rata približava se nadrealizmu (*Iz života kukaca*, 1954; *Osakačene lutke*, 1961; *Maneken za istraživanje posljedica radijacije*, 1964). Krajem 50-ih godina u tragu franc. nadrealista sa suprugom M. Ehrlich započinje ciklus crteža *Le cadavre exquis*, a nadrealistička poetika obilježje je Tompina slikarstva i 80-ih godina (*In memoriam Meret Oppenheim*, 1985; *Goetheov čarobnjak na šetnji*, 1986). Od 70-ih godina bio je zaokupljen apstrakcijom (ciklus *Strukturalne kompozicije*).

Kao scenograf pretežno je radio za HNK u Zagrebu (M. Krleža, *Vučjak*, 1950; Eshil, *Agamemnon*, 1952; Ch. Gounod, *Faust*, 1953; M. Krleža, *U logoru*, 1954; W. Shakespeare, *Macbeth*, 1957; I. Zajc, *Nikola Šubić-Zrinski*, 1962; L. Pirandello, *Tako je ako vam se čini*, 1977; W. Shakespeare, *Otelo*, 1984), a radio je i scenografije za crtane filmove te u Kazalištu lutaka u Zagrebu. Bivio se dekorativnim slikarstvom (zidne slike u Gradskom podrumu u Zagrebu), intarzijom (Matica hrvatskih obrtnika u Zagrebu), keramikom i sitnom plastikom. Pisao o lik. umjetnosti i dječjem lik. izražavanju.

Samostalno je izlagao u Zagrebu (1961, 1981, 1982, 1983 — s M. Ehrlich), Ljubljani (1961) i Splitu (1976).

BIBL.: *Maurice Utrillo*, Obzor, 1925, 236; *Groteskno u likovnoj umjetnosti*, Novosti, 1926, 298; *VII. Međunarodni trijenale pozorišne scenografije i kostimografije* (katalog), Novi Sad 1984; *Povodom dva stoljeća nastave crtanja — o dječjem crtežu*, Bilten Saveza likovnih pedagoga Hrvatske, Zagreb 1. IV. 1987.

LIT.: *Ž. Grum*, Suvremena hrvatska umjetnost — poslijeratni period (katalog), Beograd 1967. — *I. Zidić*, Nadrealizam i hrvatska likovna umjetnost (katalog), Zagreb 1972. — *M. Čekić*, Zagrebačke lutke i lutkari, Prolog, 1975, 23–24. — *V. Maleković*, Ekspresionizam i hrvatsko slikarstvo (katalog), Zagreb 1980. — *Z. Tonković*, Kamilo Tompa (katalog), Zagreb 1981. — *Ž. Koščević*, Tendencije avangardi u hrvatskoj modernoj umjetnosti 1919–1941 (katalog), Zagreb 1983. — *Z. Rus*, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj, I, Split 1985. — *A. Celio-Cega*, Scenografija Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu 1945–1967, Zagreb 1985. — *M. Baričević*, Povijest moderne keramike u Hrvatskoj, Zagreb 1986. — *G. Gamulin*, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, II, Zagreb 1988. — *M. Baričević*, Kamilo Tompa, Zagreb 1990. Ma. B.

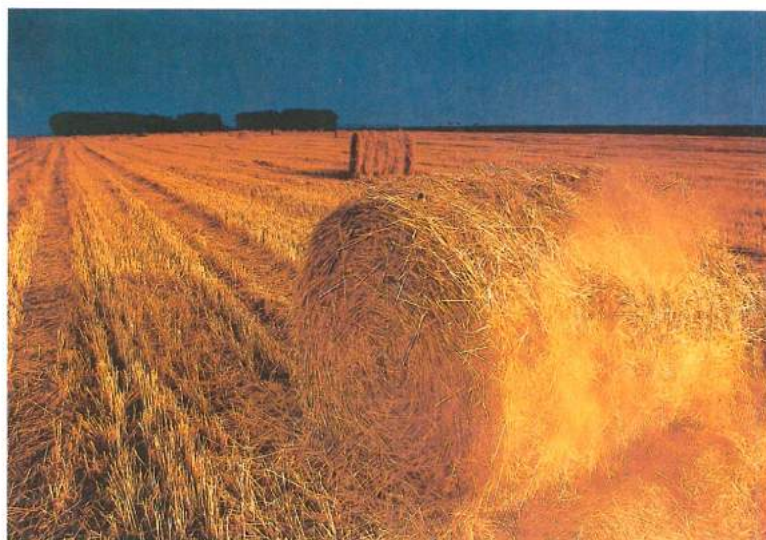
TON, Ivan Antunov, venec. zvonoljevač (XVI. st.). Zajedno s bratom Krstijem Antunovim salio je više zvona u okolici Dubrovnika: veliko zvono dominikanske crkve na Lopudu (1592), dva zvona za župnu crkvu u Lopudu (1597. i 1598) te zvono gradskoga sata u Stonu (1598). S Franjom Anticom iz Lastova izradio je zvona za župnu crkvu u Novigradu (1591) i crkvu Sv. Ivana u Šibeniku, a s bratom za crkvu Sv. Jurja u Pagu (1600).

LIT.: *K. Dočkal*, Naša zvona i njihovi ljevaoci, Zagreb 1942. — *L. Beritić*, Frano Antica Lastovac, Prilozi — Dalmacija, 1954, str. 89. N. B. B.

TONČIĆ, Kamilo, građevinski inženjer (Zadar, 28. X. 1878 — Split, 29. VI. 1961). Visoku tehničku školu završio u Beču. U razdoblju 1910–25. utemeljitelj i ravnatelj Obrtničke škole, Graditeljske i umjetničke škole te Srednje tehničke škole u Splitu. Bivio se skupljanjem i proučavanjem dalm. folklor. God. 1910. osniva Etnografski muzej, poklanja ga 1927. općini i postaje njegov ravnatelj. Osnivač je i ravnatelj Galerije umjetnina (1931–41) te organizator i inspektor Banovinske poslovnice, koja je unapređivala domaću radinost u Dalmaciji i Bosni. Kao graditelj slijedi bečku secesiju (O. Wagner); u tom je stilu projektirao Sumporno kupalište (1903) i Narodni dom (1908) u Splitu te dvije građevine u Zadru.

LIT.: *J. Barać*, Inž. Kamilo Tončić, Novo doba, 3. XI. 1938. — *I. Esih*, Inž. Kamilo Tončić, Slobodna Dalmacija, 3. XI. 1953. — *N. Božanić-Bezić*, Prilog proučavanju secesije u Splitu, Peristil, 1965–66, 8–9. — *D. Kečkemet*, Inž. Kamilo Tončić, Slobodna Dalmacija, 7. VIII. 1976. — *S. Piplović*, Kamilo Tončić, Split 1991. D. Kt.

TONKOVIĆ, Marija, povjesničarka umjetnosti (Rijeka, 14. V. 1949). Diplomirala je 1976. i magistrirala 1994. na Filozofskome fakultetu u

M. TOPIĆ, *Krajolik*

Zagrebu. Od 1978. kustosica, od 1994. muzejska savjetnica u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu gdje je i voditeljica zbirke fotografije. Bavi se hrv. fotografijom XIX. i XX. st. Glavna je autorica izložbe i kataloga »Fotografija u Hrvatskoj 1848–1951« (1994).

BIBL.: *Juraj i Karlo Drašković kao fotografi* (katalog), Zagreb 1985; *Damir Fabijanić* (katalog), Zagreb 1988; *Riječko vježbanje fotografije u europskim relacijama*, u monografiji: *Arte miracolosa*. Stoljeće fotografije u Rijeci, Rijeka 1995. R.

TONKOVIĆ, Zdenko, povjesničar umjetnosti (Zagreb, 12. II. 1940). Diplomirao na Elektrotehničkom (1962) i Filozofskom fakultetu u Zagrebu (1968). Istražuje hrv. umjetnost XX. st., autor je monografija, predgovora u katalogima te važnih problemskih, monografskih i retrospektivnih izložaba. Suraduje u stručnoj periodici, dnevnom tisku i na HRT-u.

BIBL.: *Kameni mozaici Otona Glihe*, ŽU, 1972, 18; *Kazališni scenograf Ljubo Babić*, Prolog, 1974, 21. — *HDLU — počeci* (katalog), Zagreb 1975; *Osamdeset i četiri godine Ljube Babića*, ŽU, 1975, 22–23; *Autoportret u novijem hrvatskom slikarstvu* (katalog), Osijek 1977; *Grupa hrvatskih umjetnika 1936–1939* (katalog), Zagreb 1977; *Vladimir Udatny* (katalog), Zagreb 1978; *Mrtva priroda u novijem hrvatskom slikarstvu* (katalog), Osijek 1979; *Vaništa — crteži*, Zagreb 1979; *Antun Masle* (katalog), Zagreb 1979; *Mladen Veža* (katalog), Zagreb 1980; *Galerija Bol*, Bol 1981; *Lik i figura u novijem hrvatskom slikarstvu* (katalog), Osijek 1981; *Oton Gliha* (katalog), Zagreb 1982; *Antun Mezdjić* (katalog), Zagreb 1982; *Pavao Perić* (katalog), Zagreb 1983; *Josip Vaništa*, Split 1983; *Prepoznavanje Otona Glihe*, u monografiji: *Gliha*, Zagreb 1983; *Vladimir Becić* (katalog), Zagreb 1984; *Uz ilustracije Mladena Veže*, u katalogu: *Mladen Veža. Ilustracije i oprema publikacija 1933–1983*, Zagreb 1985; *Slavko Kopač* (katalog), Zagreb 1986; *Milan Steiner* (katalog), Zagreb 1987; *Vladimir Becić*, Zagreb 1988; *Ivan Tišov* (katalog), Osijek 1988; *Oton Gliha* (katalog), Zagreb 1989; *Aspekti angažmana u hrvatskoj likovnoj umjetnosti*, u katalogu: *Pobuna hrvatskog pučanstva u okolici Broda 1935*, Slavonski Brod 1991; *Kromatske fantazije Ljube Babića*, u katalogu: *VII. akvizicije* (1984–1990), Osijek 1991; *Kosta Angeli Radovani: Medalje 1942–1992* (katalog), Varaždin 1992; *Josip Vaništa*, Zagreb 1993; *Uz novog Bičanića, njegove reljefe i kipove* (katalog), Zagreb 1993; *Grupo de los Tres* (katalog), Madrid 1995. R.

TOPIĆ, Ante (Mimara), skupljač umjetnina i slikar (Korušca, Dalmatinska zagora, 7. IV. 1898 — Zagreb, 30. I. 1987). God. 1918. u Rimu studira slikarstvo kod A. Mancinija i restaurira umjetnine. Skupljanjem umj. djela bavi se od 1921. Boravi u Parizu, Berlinu, Tangeru, Salzburgu i Zagrebu, poslije II. svj. r. savjetnik je pri Jugoslavenskoj vojnoj misiji u Berlinu i Münchenu. Radio je na restituciji hrv. i jugosl. kulturnih dobara. Skupio je umj. zbirku od nekoliko tisuća predmeta iz različitih razdoblja, od prapovijesti do XX. st. Stotinjak djela darovao je Strossmayerovoj galeriji HAZU u Zagrebu. Posebnom darovnicom iz 1972. poklonio je hrv. narodu zbirku od 3650 umjetnina, koja je 1987. smještena i izložena u zgradi bivše gimnazije na Trgu F. D. Roosevelta u Zagrebu, preuređenoj u stalno sjedište Muzeja »Mimara«. U sklopu muzeja djeluju multimedijски i prodajni centar.

LIT.: *Lj. Gašparović i V. Zlamalik*, Odabrana djela iz Zbirke Ante Topić Mimara (katalog), Zagreb 1969. — *V. Kusin*, Mimara, Zagreb 1987. — Muzej Mimara, vodič po zbirkama, Zagreb 1988. — *C. Fisković i T. Lukšić*, Muzej Mimara — zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić, Zagreb 1989. Ž. Sa.

TOPIĆ, Marin, fotograf (Osijek, 12. IX. 1956). Završio Elektrotehničku školu i započeo studij prava. Fotografijom se bavi od 1976. Istančanim kadriranjem snima gradske arhitektonske ukrase i urbane prizore te krajolike. Izdao fotomonografije *Osijek*, 1990; *Uvijek Osijek*, 1992; *Skriveni grad* (s Mladenom Radićem), 1993; *Osijek in Topić*, 1994; *Slavonija i Baranja* (sa Z. Makovićem), 1995. Bavi se grafičkim oblikovanjem. — Samostalno